

Vážený pan
RNDr. Oldřich Botlík, CSc.

ID DS: 874m2s8

Váš dopis zn./ze dne
14. 6. 2021 a 21. 6. 2021

Naše značka
ČŠIG-3082/21-G21

Vyřizuje/telefon
Mgr. Robin Pokorný/
251 023 123

Datum
28. 6. 2021

Reakce na podnět

Vážený pane doktore,

dne 14. 6. 2021 obdržela Česká školní inspekce Váš podnět týkající se centrálně zadávaných jednotných testů pro realizaci přijímacích zkoušek v oborech vzdělání s maturitní zkouškou pro 1. a 2. řádný termín. Dne 21. 6. 2021 pak Česká školní inspekce obdržela doplnění tohoto podnětu.

Po prostudování Vašeho podnětu je zřejmé, že Česká školní inspekce není v souladu s jejími kompetencemi zakotvenými v § 174 a násl. zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, oprávněna se jím zabývat, resp. ho prošetřovat.

Podle § 174 odst. 6 školského zákona se inspekční činnost provádí na základě podnětů, stížností a petic, které svým obsahem spadají do působnosti České školní inspekce podle § 174 odst. 2 písm. b) až e), přičemž inspekční činnost podle předmětných ustanovení se vykonává ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe podle § 65 odst. 2 a § 96 odst. 2 školského zákona a v místě, kde se uskutečňuje individuální vzdělávání žáka povolené podle § 41 odst. 3 školského zákona.

Podle § 60b odst. 3 školského zákona přípravu zadání testů jednotné zkoušky zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) nebo z jeho pověření Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále jen „Centrum“). Další podrobnosti vztahu Centra k přijímacímu řízení jsou upraveny ve vyhlášce č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Jak plyne z výše uvedeného, Česká školní inspekce předmětnou inspekční činnost vykonává ve vztahu ke školám a školským zařízením zapsaným do školského rejstříku, nikoli však ve vztahu k jiným subjektům, tedy ani k Centru. Česká školní inspekce tedy není oprávněna prošetřovat skutečnosti uvedené ve Vašem podnětu, neboť zde není naplněno zákonné ustanovení § 174 odst. 2 školského zákona.

Jelikož Centrum bylo v souladu s § 80 odst. 2 školského zákona zřízeno MŠMT jako státní příspěvková organizace podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 169a školského zákona je jeho kontrolním orgánem MŠMT. S ohledem na tuto skutečnost bude Váš podnět postoupen MŠMT k dalšímu řízení ve věci, protože pouze MŠMT je ve vztahu k Centru oprávněno obsah Vašeho podnětu šetřit.

Abychom se však nevyhnuli meritů Vašeho podnětu jako součásti odborné debaty v oblasti vzdělávání, dovoluji si pro Vaši informaci uvést pohled České školní inspekce.

Rozpoznání gramaticky nesprávných jevů v textu považuje Česká školní inspekce za dovednost vztahenou k výstupu ČJL-9-2-07 [Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“)], „žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí“ a navazujícímu indikátoru ČJL-9-2_07.1 „žák vybere z nabízených vět tu, ve které je/není pravopisná chyba“ [Standardy pro základní vzdělávání (dále „Standardy“)].

Odůvodnění:

1. RVP ZV vymezuje cílový obsah vzdělávání v jednotlivých vzdělávacích oblastech a oborech, aniž by jakkoli determinoval výhradní způsob ověření osvojení jednotlivých požadovaných dovedností, totéž platí pro indikátory uvedené ve Standardech. Z popisu indikátoru ČJL-9-2-07.1 „žák píše bez pravopisných chyb“ nikterak nevyplývá, že jedinou možnou formou ověření osvojení výstupu formou sledování indikátoru je samotné psaní žáka. Řada výstupů a indikátorů je formulována pomocí výrazů jako „rozumí“ nebo „rozlišuje“ – trvání na ověřování výhradně činností uvedenou ve znění výstupu či indikátoru by u takových výstupů a indikátorů znamenalo faktickou rezignaci na možnost jejich ověření, protože samotné porozumění nebo rozlišování bez projevu v psaní nebo mluvení (jakkoli nejsou v textu výstupu či indikátoru uvedeny) není myslitelné.
2. K očekávanému výstupu RVP ZV ČJL-9-1-10 „využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů“ Standardy uvádějí například indikátor ČJL-9-1-10.1 „žák najde chybnou formulaci (nejednoznačné místo, stylistickou chybu) a navrhne vhodnou úpravu“, přičemž v posuzovaném textu ilustrační úlohy není žádným způsobem naznačeno, ve kterém místě textu se chyba nachází. Jde tedy o další příklad požadavku Standardů, na němž stojí úlohy zpochybněné tímto podnětem. Argumentace délkou textu není z věcného hlediska sledované dovednosti korektní.
3. Pokud RVP ZV požaduje dovednost psaní vlastního gramaticky správného textu, nelze z této dovednosti vyloučit proces autokorekce (kontrola vlastního projevu). Ba co víc, osvojení návyku kontrolovat veškeré své výstupy je projevem obecné kompetence k řešení problému, jejíž rozvoj RVP ZV v rámci rozvoje klíčových kompetencí akcentuje napříč všemi vzdělávacími oblastmi a obory. Rozpoznání chyby v cizím textu není ničím jiným, než nepřímým indikátorem dovednosti korigovat text vlastní.
4. Rozpoznání gramaticky (nebo stylisticky) vadné části textu je projevem porozumění textu a lze je proto vázat také k projevům čtenářské gramotnosti, jejíž rozvoj je jedním z obecných cílů vzdělávání.

V duchu uvedené argumentace vzhledem k úlohám pro 9. ročník ZŠ lze stejným způsobem obhájit také úlohy pro 5. a pro 7. ročník ZŠ, pouze s oporou v jiných, relevantních výstupech RVP ZV, konkrétně:

- ČJL-3-1-01 a ČJL-5-1-01 „čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti“
- ČJL-3-1-11 „píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení“
- ČJL-5-2-08 „píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách“
- ČJL-5-2-08 „zvládá základní příklady syntaktického pravopisu“

S pozdravem

Mgr. Robin Pokorný v. r.
pověřený vedením oddělení právních a vnitřních věcí
(elektronicky podepsáno)